

НАУЧНИ СЪОБЩЕНИЯ / COMMUNICATIONS

ДОПРИНАСЯ ЛИ БРЮКСЕЛ ЗА ГРАМАТИЧНИТЕ ИЗМЕНЕНИЯ В БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК?

ВЯРА БУРОВА, ВАЛЕРИЯ НИКОЛОВА

БЪЛГАРСКИ ПРЕВОДАЧЕСКИ ОТДЕЛ

ГЕНЕРАЛЕН СЕКРЕТАРИАТ НА СЪВЕТА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

viara.bourova@consilium.europa.eu, valeriya.nikolova@consilium.europa.eu

Въз основа на опита в Българския преводачески отдел на Генералния секретариат на Съвета на ЕС настоящата работа проследява влиянието на текстовете на европейските институции върху граматичните промени в българския език. Разглеждат се три знакови иновации в българската граматика – конструкции с номинален качествен модификатор, замената на възвратното притежателно местоимение с лично притежателно местоимение и маскулинизацията, за да се илюстрира тезата, че приносът на Брюксел е умерен и нюансиран.

Ключови думи: текстове на ЕС на български език; граматични изменения; конструкции с номинален качествен модификатор; конкуренция лични и възвратни притежателни местоимения; маскулинизация; български език

IS BRUSSELS CONTRIBUTING TO GRAMMATICAL CHANGE IN BULGARIAN LANGUAGE?

VIARA BOUROVA, VALERIYA NIKOLOVA

BULGARIAN LANGUAGE UNIT

GENERAL SECRETARIAT OF THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION

viara.bourova@consilium.europa.eu, valeriya.nikolova@consilium.europa.eu

In this work we explore, based on the experience of the Bulgarian Language Unit within the General Secretariat of the Council of the EU, the influence that the texts of the EU institutions have on the grammatical changes observed in Bulgarian. The focus is on three key innovations in Bulgarian grammar – constructions with noun qualitative modifier; use of personal vs. reflexive possessive pronouns; and masculinization – with the aim to defend the argument that contributions from Brussels are moderate and nuanced.

Keywords: EU texts in Bulgarian; grammatical change; constructions with noun qualitative modifier; personal vs. reflexive possessive pronouns; masculinization; Bulgarian language

I. Въведение

Текстовете на български език, идващи от институциите на ЕС (и в частност от Съвета на ЕС), имат своето значение за развитието на езика: от една страна, определени законодателни актове се прилагат пряко в България, от друга – политическите текстове задават посоката на обсъжданията, които следват на национално равнище. Езиковите иновации, срещани в тези текстове, не са произволни – до голяма степен те са следствие от предизвикателството едно и също послание да бъде предадено на 24-те официални езика на ЕС. В този смисъл „брюкселският език“ е фактор за развитието на българския език.

Тъй като са достъпни в електронен вид, тези текстове може да се използват като корпуси в подкрепа на езиковедски изследвания, като източник на илюстративен материал за разглежданите проблеми.¹

Европейските институции поддържат и терминологичната база IATE (<https://iate.europa.eu/home>) с над 7 милиона термина, организирани в над 800 хиляди статии на английски език, от които над 50 хиляди с български съответствия.² Тя е ценен ресурс за изследвания в областта на неологизмите, тъй като регистрира новите понятия, въведени от ЕС, още на ранен етап от тяхната поява, със съответното определение и обяснения, включително бележки от езиков характер при колебания. Терминологичната база предоставя и материал за съпоставителни изследвания – много от термините са представени на всичките 24 официални езика.

Лексикалните иновации са най-разпознаваемият принос на текстовете на ЕС за развитието на българския език, но не те са обект на настоящата работа. Тук си поставяме за цел да опишем в каква степен текстовете на ЕС допринасят за разпространението на някои от набелязаните в литературата (Буров/Burov 2015; Буров/Burov 2021) граматични иновации, като осветлим мотивацията и механизмите за тяхното използване и стратегиите за справяне с възникващите проблеми. Наблюденията са въз основа на опита в Българския преводачески отдел на Генералния секретариат на Съвета на Европейския съюз, а обхванатите текстове са правни актове, заключения на Съвета и Европейския съвет, декларации и изявления, становища на Правната служба на Съвета, процедурни документи, наръчници и ръководства, доклади, стратегически документи и онлайн съдържание.

II. Граматични иновации и текстовете на европейските институции

Сред основните причини, които С. Буров (Буров/Burov 2015: 8) посочва за знаковите граматични иновации, има няколко, които типично се от-

насят за текстовете на европейските институции; логично е да очакваме точно тези текстове да избилстват от такива иновации и поради влиянието си да допринасят за тяхното разпространение. На първо място, като се има предвид, че текстовете на европейските институции не се създават на български, а почти изцяло на английски език, това са „иновации, които са провокирани от чуждоезикови влияния, но чиято разширяваща се употреба е улеснена от „проницаемостта на отделни звена на граматичната система на съвременния ни език“ (Буров/Burov 2015: 8). На второ място, тъй като ЕС създава политики, които се следват във всички държави членки, това са „иновации, които са резултат от екстралингвистичен фактор – радикални социални и политически промени, (...) съвременната европеизация и глобализация...“ (Буров/Burov 2015: 8). Познаването на тези текстове „отвътре“ обаче ни позволява да покажем – и това ще се постареем да направим в следващите страници – че езиковите иновации, които се набиват на очи в европейската тематика по медиите, не са непременно или дори по-скоро не са атрибут на самите европейски текстове. Като се спрем на три ключови иновации, разгледани от С. Буров (Буров/Burov 2021), ще се опитаме да покажем, че ролята на Брюксел е по-нюансирана, стратегиите са подчинени на нормите на българския език и подходът е по-скоро консервативен.

1. „Инвазия на апозитивния модел“

Все по-широкото разпространение на именни конструкции от типа *офис център*, *ковид отделение* и на варианта с инициална абrevиатура *ЕС лидер*, *МВР център* С. Буров (Буров/Burov 2021) определя като „инвазия на апозитивния модел“. Това е една от най-често разглежданите граматични иновации (напр. Мурдаров/Murdarov 2021: 35, 37; Коева/Коева 2021). Разглеждайки т.нар. „славянски модел“ (*кафеен вкус*), „романски модел“ (*вкус на кафе*) и „германски модел“ (*кафе вкус*), С. Буров говори за преминаване на относителните прилагателни от режим на синтетизъм към аналитизъм и нов „синтетизъм“. Той отбелязва, че иновативните „вторично синтетични“ конструкции все още преобладават в езика на медиите и в професионалните жаргони, където представляват „лесни“ и „икономични“ буквални преводи от английски (Буров/Burov 2021: 36).

Пристъпвайки към текстовете на европейските институции, първо е редно да отбележим, че при тях липсват основните фактори, които благоприятстват появата на „икономичните буквални преводи от английски“ – няма ограничение за броя на символите, както е в журналистическото заглавие, нито стремеж за привличане на вниманието. Така в текстовете на уебсайта на Съвета, предназначени за широката публика (и които в най-голяма степен се приближават до медийния дискурс), *EU leaders* не се предава с *ЕС лидери*, а според смисъла се предава с изречение *лидерите от ЕС* или *лидерите на ЕС*.

При търсене на терминологизирани съчетания, съдържащи *EU* (съответно на български *ЕС*), в IATE получаваме над 50 страници резултати, като почти навсякъде на български имаме *на ЕС* (напр. *EU forest strategy – Стратегия на ЕС за горите*; *EU SME Envoy – представител на ЕС за МСП*). Само в два случая българският еквивалент е по „германския“ модел (*EC type-approval certificate – ЕО сертификат за одобрение на типа*; *EU statement of conformity – ЕС декларация за съответствие*). При нужда може да се прибегне и до по-разширен вариант (*EU Laissez-Passer Country Signing Certificate Authority – сертифициращ орган CSCA за разрешенията за преминаване, издавани от ЕС*) и дори заместване на „ЕС“ с „европейски“ при *EU Anti-Trafficking Day – Европейски ден за борба с трафика на хора*. Въпреки че изразите *европейски* и *на ЕС* не се припокриват по значение, аналогията със *световен, международен ден* и метонимичното заместване на *Европейски съюз* с *Европа* в случая легитимират такъв подход.

Друг пример са сложните структури с компонент *ковид*, които се появяват често в българския медиен публицистичен дискурс (Длугош/ Dlugosz 2022). И докато в медийния публицистичен дискурс съчетания като *ковидкриза, ковидтест* и *ковидваксина* се стабилизират (Длугош/Dlugosz 2022: 195), в настоящата статия се абстрахираме от въпроса за слятото или разделно писане), в терминологичната база на ЕС IATE са установени съответствията *тест за коронавирус, криза с COVID-19* и *ваксина срещу COVID-19*. Единственият случай, в който се използва новият модел с предпоставен номинален модификатор, е с изрза *Цифров COVID сертификат на ЕС*.

Тук роля играят два основни фактора. Първо, сертификатът е общ документ за ЕС и като такъв е полезно наименованието му да е разпознаваемо и максимално близко на всички езици на ЕС. Сравнението на официалното наименование на документа на всички езици е особено показателно: „германският“ тип свързване е приложен за всички езици (с изключение на румънски), независимо дали са германски, романски или славянски:

EN <i>EU Digital COVID Certificate</i>	BG <i>Цифров COVID сертификат на ЕС</i>
CS <i>digitální certifikát EU COVID</i>	DA <i>EU's digitale covidcertifikat</i>
DE <i>digitales COVID-Zertifikat der EU</i>	EL <i>Ψηφιακό Πιστοποιητικό COVID της ΕΕ</i>
ES <i>certificado COVID digital de la UE</i>	ET <i>ELi digitaalne COVID-tõend</i>
FI <i>EU:n digitaalinen koronatodistus</i>	FR <i>certificat COVID numérique de l'UE</i>
GA <i>Deimhniú Digiteach COVID an Aontais</i>	HR <i>EU digitalna COVID potvrda</i>
HU <i>uniós digitális Covid-igazolvány</i>	IT <i>certificato COVID digitale dell'UE</i>
LT <i>ES skaitmeninis COVID pažymėjimas</i>	LV <i>ES digitālais Covid sertifikāts</i>
MT <i>Ċertifikat COVID Diġitalital-UE</i>	NL <i>digitaal EU-covidcertificaat</i>
PL <i>unijne cyfrowe zaświadczenie COVID</i>	PT <i>Certificado Digital COVID da UE</i>
RO <i>certificat digital al UE privind COVID</i>	SK <i>digitálny COVID preukaz EÚ</i>
SL <i>digitalno COVID potrdilo EU</i>	SV <i>EU:s digitala covidintyg</i>

На второ място е споменатата от С. Булов (Булов/Bulov 2021) „краткост, „терминологичност“ на номинацията и отсъствие на необходимостта от експликация на семантичните връзки между главния и зависимия елемент“ (Горбов/Gorbov 2010: 35–36, цит. по Булов/Bulov 2021: 36). С. Коева (Коева/Коева 2021: 264) също отбелязва, че „при предпоставен модификатор – прилагателно или съществително име, семантичното отношение не се изразява експлицитно (*офисна техника, офис техника*), при задпоставен модификатор – предложна група (*техника за офис*), семантичното отношение се изразява от предлога“.

В примера със сертификата най-естественият избор на предлог би бил *сертификат за COVID*, но в такъв случай има опасност от потенциално двусмислие, защото съчетанието би се наредило в серията *сертификат за ваксинация, диплома за висше образование, документ за отрицателен тест* и теоретично би могло да означава и че лицето притежава сертификат за това, че има ковид. Именно в подобни случаи с цел избягване на експлицитно изразяване на семантично отношение в текстовете на ЕС се предпочитат моделите с предпоставен модификатор.

Има интересни примери и за промяна в българските еквиваленти на определени термини с цел да се премахне допълнителна експлицитна семантика, която отсъства на английски. Така в по-старите текстове на израз *visa authorities* съответства изразът *органи, компетентни да издават визи*, но сега той се замества от изрече *визови органи*, който запазва имплицитността на английския и е много по-кратък и комбинативен.³

Образуването на прилагателно по „славянския“ модел обаче невинаги е възможно и тогава се прибегва до максимално неутрални връзки като *относно, в областта на, във връзка със*.

Понякога това отразява и развитие на самото понятие. Така *EU Drugs Strategy*, която се предаваше на български със *стратегия на ЕС за борба с наркотиците* по традиция от времето, когато на английски се е казвала *anti-drugs strategy*, неотдавна бе преименувана на *Стратегия на ЕС относно наркотиците* по изрично настояване семантиката да не се ограничава до борба, за да се отрази стремежът към по-добър баланс между репресивните мерки за борба с наркотиците и свързаната с това престъпност, от една страна, и аспектите на здравето (превенция и лечение на използваните наркотици), от друга страна.

2. Подмяна на възвратното притежателно местоимение с лично притежателно местоимение

Замяната на възвратното притежателно местоимение с лично притежателно местоимение в трето лице е отбелязана отдавна като грешка, напр. у П. Пашов (Пашов/Pashov 2002: 107) – *Иван беше там с неговия син* вм. *своя син*. Пренебрегването на възвратната форма се определя като „особе-

но забележително в последните години“ от С. Буров (Буров/Burov 2021), който посочва, че „ескалацията от погрешни употреби не само в устната, но в писмената реч, особено в речта на медиите и институциите, е толкова мощна, че погрешните употреби вече очертават тенденция, която вероятно ще доведе до промяна на предписваните от нормативната граматика правила“ (Буров/Burov 2021: 33). Като външен фактор авторът посочва и лошите преводи, вкл. машинните, от английски (Буров/Burov 2021: 35).

В текстовете на европейските институции особено често възникват колебания за избора между двата вида местоимения и това не е от непознаване на правилото, а от непригодността на твърде простото и генерализирано правило към сложни структури, особено при наличие на отглаголни съществителни и страдателен залог. В Академичната граматика (ГСБКЕ/GSBKE 1993: 197) употребата на възвратното притежателно местоимение е определена като задължителна „когато определяемият обект принадлежи на глаголното лице“. П. Пашов (Пашов/Pashov 1999: 105) отбелязва, че „възвратното притежателно местоимение *свой* се употребява вместо обикновеното притежателно местоимение, когато се изразява притежание на глаголното лице (на подлога)“.

Според формулираното по този начин правило – единствено въз основа на кореферентността с подлога, би трябвало да се определи като грешно следното изречение, което е заключително за огромен брой законодателни актове, които пряко се прилагат в България:

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след публикуването му в Официален вестник на Европейския съюз.

За този тип казуси повече насоки дава граматиката на Р. Ницолова (Ницолова/Nitsolova 2008: 172–173), която отчита множество фактори от синтактично, семантично и прагматично естество: кореферентност с подлога, семантична макророля на притежателя (актор, засегнат), отдалеченост, гледна точка, и отбелязва, че въпреки нормативните предписания е налице конкуренция. Без да дава предписания, авторката констатира предпочитания към една от двете форми.

Р. Ницолова обръща внимание на случаите с предикат от семантична структура на отглаголно или глаголно съществително (*nomina actionis, nomina acti* – в нашия пример: *публикуването*), кореферентен с подлога в изречението, и отбелязва, че когато притежателят е актор, се предпочита възвратното местоимение (*Преди отпътуването си високият гост заяви...*), но когато е засегнат, се предпочитат личните притежателни местоимения. Точно такъв е горният случай (регламентът не се публикува сам, а бива публикуван – засегнат), както и следващият:

*След прекратяването на споразумението действащите двустранни споразумения (...) следва отново да се прилагат в **тяхната цялост**.* (страдателен залог – засегнат).

Разбира се, в определени случаи колебанието може да бъде разрешено чрез избягване на употребата на местоимение въобще:

*За срока, в който се прилага, споразумението ще има предимство пред разпоредбите на действащите двустранни споразумения в областта на автомобилния транспорт... (вместо за срока на своето/неговото приложение – на английски *The Agreement will prevail, during the period of its application ...*).*

В заключение, един особено ясен пример, извлечен от уведомление, изпращано до лица, които са обект на ограничителни мерки (санкции), наложени им от Европейския съюз:

*Тези лица се уведомяват, че преди 25 януари 2022 г. могат да отправят до Съвета искане да получат предвиденото изложение на мотивите за **включването им** в списъка.*

В този случай, въпреки че *включването* се отнася до подлога на изречението, е невъзможно да се употреби възвратното местоимение, тъй като *включването си* би определило лицата като актор, т.е. сами доброволно са се включили в списъка.

От изложениия материал става ясно, че промяна на предписваните от нормативната граматика правила наистина е необходима, но не за да се допуснат грешни употреби, а за да се изясни и уточни нормата по начин, който позволява да се обхванат сложни структури като изброените.

3. Маскулинизация

Както отбелязва С. Буров (Буров/Burov 2021: 37), употребата на съществителни имена за лица от мъжки род при назоваване и титулуване на лица жени отдавна предизвиква лингвистичен, а и широк обществен интерес. По отношение на тенденцията той пише: „Бавно и полека маскулинизацията, не без помощта на медиите, на новия бюрократичен сленг (т.нар. брюкселски език) и на преводите от английски език, става повсеместно явление“.

В Генералния секретариат на Съвета на Европейския съюз има експлицитно формулирана политика за насърчаване на приобщаващото общуване (което за някои езици означава и задължително използване на форми в женски род), но всеки език е свободен на „локализира“ правилата според собствените си норми и обичайна практика. За целта през 2018 г. е публикувана брошурата *Inclusive communication in the GSC – Приобщаващ начин на общуване в ГСС*⁴, която дава насоки за текстовете на вътрешни съобщения, обяви за свободни длъжности, уебсайта и социалните медии.

При сравнение между езиците се констатира, че на български не се

прилага дублиране на формите за двата рода, което се препоръчва например на френски, и това решение е обусловено от практиката в България.

Например в обява за платени стажове в Съвета на български не се изисква да се употреби „кандидатите и кандидатките“ както на френски:

Les candidats et candidates sélectionnés pour la première période seront contactés au plus tard en décembre; les candidats et candidates sélectionnés pour la seconde période seront contactés au plus tard en juin.

Контакт с избраните **кандидати** за първия период ще бъде осъществен най-късно през декември, а с избраните **кандидати** за втория период – най-късно през юни.

Препоръчат се и похвати за избягване на формата единствено в мъжки род (или нейното дублиране), например чрез използване на страдателен залог:

Кандидатът трябва да подаде заявлението в посочения срок.

→ *Заявлението трябва да се подаде в посочения срок.*

По отношение на назоваването на длъжности на първо място трябва да се изтъкне, че в текстовете на Съвета се срещат предимно названия на най-висши длъжности – *председател, президент, министър, върховен представител*. Макар и разколебана и оспорвана по отношение на други длъжности или професии с отдавна утвърдени форми за женски род, практиката в България за тези висши длъжности засега не дава признаци да допуска феминативи, поне в рамките на официални административни текстове. Това обуславя и практиката в Съвета.

Така докато на френски в изреченията по-долу става ясно, че длъжностите са заемани от жени (съответно Урсула фон дер Лайен – председател на Комисията, и Федерика Могерини – върховен представител през 2017 г.), на български обобщаващо се посочва длъжността, независимо че в момента я заема жена. Срв.:

Les membres du Conseil européen sont les chefs d'État ou de gouvernement des 27 États membres de l'UE, ainsi que le président du Conseil européen et la présidente de la Commission européenne.

Членове на Европейския съвет са държавните и правителствените ръководители на 27-те държави – членки на ЕС, председателят на Европейския съвет и председателят на Европейската комисия.

Le 4 mai 2017, la haute représentante pour les affaires étrangères et la politique de sécurité et la Commission ont publié une communication conjointe sur un nouvel élan pour le partenariat Afrique-UE.

На 4 май 2017 г. **върховният представител на ЕС по въпросите на външните работи и политиката на сигурност и Комисията представиха съвместно съобщение за нов тласък на Партньорство Африка – ЕС.**

Възможно е да се приложи похватът след длъжността, назована със съществително в мъжки род, да се използва и името, когато е разпознаваемо като женско:

*Rencontre avec la **vice-Première ministre et ministre des affaires étrangères de la Belgique, Sophie Wilmès, et la secrétaire générale de l'Organisation internationale de la francophonie, Louise Mushikiwabo.***

Среща със **заместник министър-председателя и министър на външните работи на Белгия Софи Уилмес и генералния секретар на Международната организация на франкофонията Луиз Мушикиуабо.**

Когато се прецени, че българският читател не е в състояние да определи дали става въпрос за мъж или жена, това може да се преодолее чрез добавяне на приложението *г-жа*:

Министър Петкова заедно с г-жа Кадри Симсон, министър на икономиката и инфраструктурата на Естония, ...

III. Заключение

Като разгледахме механизмите и мотивацията за използване на три знакови граматични иновации в текстовете на европейските институции (и в частност на Съвета) на български език, си бяхме поставили за цел да докажем, че приносът на Брюксел за разпространението на тези иновации е умерен и нюансиран. Представата за тежестта на брюкселския език в прокарването на тези езикови изменения вероятно до голяма степен се дължи на факта, че отразяването на европейската тематика в медиите често не следва текстовете на български език, изработвани от самите институции, а създава свои съответствия и похвати.

Вътрешното познаване на практиката в Българския преводачески отдел на Съвета на ЕС ни позволява да твърдим, че всъщност първостепенно е старанието да се следват нормите на книжовния български език, а до иновации да се прибегва умерено и само по необходимост. От друга страна, сложните текстове на институциите са добър източник за набелязване на проблемни области в българската граматика, които се нуждаят от нови изследвания и прецизиране на нормата.

БЕЛЕЖКИ / NOTES

¹ Правни актове на ЕС: <https://eur-lex.europa.eu>; Публичен регистър на Съвета: <https://www.consilium.europa.eu/bg/documents-publications>.

² Стойности към септември 2022 г.

³ Не на последно място, *визови органи* ни позволява да предадем английското *competent visa authorities*, където *competent* се отнася до териториална компетентност; при по-разширения вариант би се получило *компетентните компетентни да издават визи органи*.

⁴ <https://www.consilium.europa.eu/bg/documents-publications/publications/inclusive-comm-gsc/>

ЛИТЕРАТУРА

- Буров 2015: Буров, С. Тенденции и промени в съвременната българска граматика. – *Български език*, № 3, с. 7–24.
- Буров 2021: Буров, С. Когнитивният фактор за граматическите изменения. – *Български език*, Приложение 2021, с. 30–49.
- Горбов 2011: Горбов, А. О некоторых проблемах интерпретации иноязычного материала при описании новых заимствований в русском языке. – *Вопросы языкознания*, № 6.
- ГСБКЕ 1993: *Грамматика на съвременния български книжовен език. Том 2. Морфология*. София, Издателство на БАН.
- Длугош 2022: Длугош, Н. Композитуми с компоненти „ковид-“ и „постковид-“ в българския медиен дискурс. – В: *Доклади от Международната годишна конференция на Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“*. София, Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“, с. 192–200.
- Коева 2021: Коева, С. Със или без предлози: кое е вярното. – *Български език*, Приложение 2021, с. 257–275.
- Мурдаров 2021: Мурдаров, В. Разни съвети за имената. София, Black Flamingo Publishing.
- Ницолова 2008: *Ницолова, Р. Българска граматика. Морфология*. София, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“.
- Пашов 2002: *Пашов, П. Българска граматика*. Пловдив, Хермес.

REFERENCES

- Burov 2015: Burov, S. Tendentsii i promeni v savremennata balgarska gramatika. – *Balgarski ezik*, N 3, s. 7–24.
- Burov 2021: Burov, S. Kognitivniyat faktor za gramaticheskite izmeneniya. – *Balgarski ezik*, Prilozhenie 2021, s. 30–49.
- Gorbov 2011: Gorbov, A. O nekotorykh problemakh interpretatsii inojazychnogo materiala pri opisanii novykh zaimstvovaniy v russkom jazyke. – *Voprosy jazykoznanija*, 2011, № 6.
- GSBKE 1993: *Gramatika na savremenniya balgarski knizhoven ezik. Tom 2. Morfologiya*. Sofia, Izdatelstvo na BAN.
- Dlugosz 2022: Dlugosz, N. Kompozitumi s komponenti “covid-” i “postcovid-” v balgarskiya medien diskurs. – In: *Dokladi ot mezhdunarodnata godishna konferentsiya na Unstituta za balgarski ezik “Prof. Lyubomir Andreychin”*. Sofia, Izdatelstvo na BAN “Prof. Marin Drinov”, s. 192–200.

Koeva 2021: *Koeva, S.* Sas ili bez predlozi: koe e vyarnoto. – *Balgarski ezik, Prilozhenie* 2021, s. 257–275.

Murdarov 2021: *Murdarov, V.* Razni saveti za imenata. Sofia, Black Flamingo Publishing.

Nitsolova 2008: *Nitsolova, R.* Balgarska gramatika. Morfologiya. Sofia, Universitetsko izdatelstvo “Sv. Kliment Ohridski”.

Pashov 2002: *Pashov, P.* Balgarska gramatika. Plovdiv, Hermes.

✉ *Вяра Бурова*

✉ *Валерия Николова*

Български преводачески отдел

Съвет на Европейския съюз, Генерален секретариат

Rue de la Loi/Wetstraat 175 – 1048 Брюксел, Белгия

✉ *Viara Bourova*

✉ *Valeriya Nikolova*

Bulgarian Language Unit, Translation Service – LING 1

Council of the European Union, General Secretariat

Rue de la Loi/Wetstraat 175 – 1048 Bruxelles/Brussel – Belgique/België

Публикувано: 30 септември 2022

Published: 30 September 2022